

Sygn. akt VIII Gz 17/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Artur Fornal

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2018 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z powództwa **R. O.**

przeciwko (...) **w K.**

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 20 listopada 2017 r. (sygn. akt VIII GC 3728/17 upr)

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Bydgoszczy do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VIII Gz 17/18

UZASADNIENIE

Powód R. O. w pozwie skierowanym przeciwko (...) w K. domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 1.156,20 Euro wraz z odsetkami tytułem zapłaty za wykonaną usługę transportową. Właściwość Sądu Rejonowego w Bydgoszczy powód uzasadnił miejscem wykonania umowy (art. 34 k.p.c.), wskazując w tym zakresie na rachunek bankowy posiadany przez niego w Ś..

W sprzeciwie od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym pozwany podniósł zarzut niewłaściwości miejscowej tego Sądu i wniósł o przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Katowicach jako właściwemu.

Uzasadniając ten zarzut pozwany powołał się na zapis § 8 ust. 2 łączącej strony umowy o współpracy gospodarczej w zakresie przewozów krajowych i międzynarodowych z dnia 7 listopada 2015 r. numer (...), który stanowi, że w sprawach spornych właściwym do ich rozpoznania będzie Sąd Rejonowy w Katowicach. Pozwany zauważył przy tym, że powyższy kontrakt jest podstawowym dokumentem w zakresie stosunków pomiędzy stronami, strona powodowa nie przedłożyła go jednak wraz z pozwem.

Postanowieniem z dnia 20 listopada 2017 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy uznał się niewłaściwym miejscowo i powyższą sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu Katowice – Wschód w Katowicach.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy ocenił zarzut niewłaściwości sądu podniesiony przez pozwanego jako zasadny. Wskazał przy tym na regułę w myśl której ilekroć powództwo jest wytaczane do sądu, który nie jest sądem właściwości ogólnej lub wyłącznej, powód powinien wskazać w pozwie okoliczności uzasadniające jego właściwość. Powód wskazał w niniejszej sprawie, że właściwość Sądu Rejonowego w Bydgoszczy wynika z miejsca wykonania umowy, którym miało być miejsce prowadzenia rachunku bankowego wierzyciela. W ocenie Sądu pierwszej instancji powód nie wykazał jednak, iż taka podstawa – wskazana w art. 34 k.p.c. – jest w niniejszej sprawie uzasadniona. Określenie właściwości miejscowej według miejsca spełnienia dochodzonego świadczenia może uwzględniać miejsce siedziby

banku wierzyciela, ewentualnie miejsca prowadzenia rachunku bankowego, lecz jedynie wówczas kiedy strony wyraziły zgodę (w sposób bezpośredni lub dorozumiany) na taki sposób zapłaty. Samo bowiem wskazanie dłużnikowi przez wierzyciela rachunku bankowego, na który ma zapłacić, nie rozstrzyga jeszcze o miejscu spełnienia świadczenia. Ponadto w myśl art. 34 zd. 2 k.p.c. w razie wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem. W konsekwencji Sąd pierwszej instancji uznał, że uzasadnienie podane w pozwie nie uzasadnia jego właściwości, w sprawie należy zatem zastosować zasady właściwości ogólnej, co uzasadniać miało przekazanie sprawy Sądowi, w którego okręgu pozwany ma siedzibę (art. 30 k.p.c.).

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył powód domagając się jego zmiany poprzez stwierdzenie, że Sądem właściwym miejscowo do prowadzenia niniejszej sprawy jest Sąd Rejonowy w Bydgoszczy. Zaskarżonemu postanowieniu powód zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 34 k.p.c. poprzez uznanie, że powód nie wykazał, iż zachodzi podstawa do jego zastosowania, podczas gdy z załączonych do pozwu dokumentów wynika, że świadczenie pozwanego będzie spełnione na oznaczony rachunek bankowy powoda prowadzony przez (...) Oddział w Ś., będący miejscem spełnienia świadczenia w rozumieniu art. 454 k.c.

W uzasadnieniu skarżący powołał się na fakt, że od kilku lat prowadził współpracę z pozwaną spółką, która zawsze należności wynikające ze złożonych przez powoda faktur VAT regulowała na rachunek bankowy wskazany na tych fakturach. Praktyka taka jest normalna w profesjonalnym obrocie gospodarczym, skoro więc na fakturze obejmującej dochodzone pozwem roszczenie widnieje numer ww. rachunku bankowego, to tym samym miejsce spełnienia świadczenia zostało stwierdzone dokumentem i określone w sposób nie budzący wątpliwości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Zażalenie powoda podlegało uwzględnieniu, nie zachodziła jednak podstawa do zmiany zaskarżonego postanowienia, lecz do jego uchylecia. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy w istocie rzeczy nie ocenił bowiem argumentów podniesionych przez pozwanego dla uzasadnienia zarzutu niewłaściwości sądu, zgłoszonego w trybie art. 202 k.p.c.

Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia odniósł się do przytoczonych w pozwie okoliczności mających uzasadniać właściwość przemienną Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, określoną według miejsca wykonania umowy (art. 34 w z zw. z art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c.). Tymczasem zarzut podniesiony przez pozwanego nie odnosił się w ogóle do tych okoliczności, wskazano w nim natomiast na treść § 8 ust. 2 umowy o współpracy jaka miała być zawarta pomiędzy stronami przewidującej do rozstrzygnięcia spraw spornych właściwość innego sądu (kopia tego kontraktu – zob. k. 25 akt). Stosownie do art. 46 § 1 k.p.c. strony mogą bowiem umówić się na piśmie o poddanie sądowi pierwszej instancji, który według ustawy nie jest miejscowo właściwy, sporu już wynikłego lub sporów mogących w przyszłości wyniknąć z oznaczonego stosunku prawnego. Sąd ten co do zasady – jeśli strony nie postanowiły inaczej – będzie wówczas wyłącznie właściwy.

Sąd Rejonowy nie ocenił skuteczności powyższej umowy w zakresie mającej z niej wynikać klauzuli prorogacyjnej. Dla potrzeb tego rozstrzygnięcia powyższa kwestia powinna zostać zbadana na podstawie przepisów prawa materialnego, z zastrzeżeniem wynikających z art. 202 k.p.c. szczególnych wymagań przewidzianych dla wzięcia jej pod rozwagę przez sąd w toku postępowania (zgłoszenie i należyte uzasadnienie zarzutu przez pozwanego jeszcze przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy), tak aby można było uznać, że wywiera ona skutki także w sferze prawa procesowego (zob. W. Siedlecki O tzw. umowach procesowych, [w:] Studia z prawa zobowiązań, Warszawa-Poznań 1979). Nie ulega wątpliwości, że przy braku jakichkolwiek ustaleń w tym przedmiocie w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, nie byłoby możliwe dokonanie ich obecnie po raz pierwszy – w zakresie niezbędnym dla oceny podniesionego zarzutu – wyłącznie przez Sąd odwoławczy. Konieczne jest w tej sytuacji uchylenie postanowienia Sądu Rejonowego z uwagi na obowiązek respektowania konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności postępowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, OSNC 2013, nr 5, poz. 68 oraz z dnia 20 lutego 2015 r., V CZ 119/14, LEX nr 1661943).

Ponownie rozpoznając zarzut niewłaściwości Sąd pierwszej instancji powinien zatem – po doręczeniu stronie powodowej odpisu sprzeciwu, celem umożliwienia wypowiedzenia się co do zasadności tego zarzutu (por. art. 207 §

3 k.p.c. pozwalający na konieczną w tym przypadku, w ocenie Sądu drugiej instancji, modyfikację reguły doręczenia sprzeciwu dopiero wraz z wezwaniem na rozprawę, wynikającej z art. 505 § 1 k.p.c., skoro uzasadnienie ww. zarzutu i dowody na jego poparcie nie są dotychczas znane tej stronie) – ocenić przesłanki zastosowania w sprawie art. 46 § 1 k.p.c. (właściwość wyłączna). Dopiero w zależności od wyniku takiego badania, po rozważeniu argumentów stron i ustaleniu treści poczynionych pomiędzy nimi uzgodnień, możliwe byłoby przesądzenie, czy dopuszczalna w sprawie jest ocena podstaw właściwości przemiennej (art. 34 k.p.c.) lub ogólnej (art. 30 k.p.c.). W takim dopiero przypadku Sąd Rejonowy powinien ocenić jakie znaczenie – w świetle regulacji art. 229 i art. 230 k.p.c. – należałoby nadać temu, że pozwany podnosząc przedmiotowy zarzut nie odniósł się do twierdzeń powoda co do uzgodnień stron w kwestii miejsca płatności.

Mając na uwadze przytoczone okoliczności Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na podstawie przepisu art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c.